

***Statenstuk* 859**

Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2002

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Cultuur en Welzijn op
13 juni 2001

B-stuk

Behandeld door mevrouw J.R.M. Tolsma, telefoonnummer (0592) 365236
Portefeuillehouders: mevrouw M.W. Brink-Massier en mevrouw
G. de Vries-Leggedoor

Inleiding

In september 1999 is het project Evaluatie en herijking van provinciaal beleid voor cultuur, welzijn en zorg van start gegaan. Het project bestaat uit drie fasen.

In de eerste fase is een toekomstgerichte evaluatie van het Provinciaal welzijnsplan 1997-2000 uitgevoerd. In maart 2000 verscheen het rapport Regie en Resultaat, op weg naar een politiek gestuurd beleid voor cultuur, welzijn en zorg in de provincie Drenthe.

De tweede fase bestaat uit het herijken en opnieuw vormgeven van beleid, ofwel het ontwerpen van de contouren voor een nieuw cultuur-, welzijn- en zorgbeleid voor de periode 2001-2004. Die contouren zijn vastgelegd in de nota Schaduwen vooruit.

De huidige fase is gericht op operationalisering en uitvoering van de contouren in de vorm van een actieprogramma. Het voorliggende Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2002 is een eerste uitwerking van vier prioritaire thema's uit de nota Schaduwen vooruit (ouderen, vrijwilligers, jeugd en interculturalisatie) en van de geselecteerde beleidsvoornemens uit de notitie Uitvoering eerste fase nieuw beleid cultuur, welzijn en zorg. De genoemde beleidsvoornemens zijn vertaald in concrete actiepunten, waarbij voor iedere actie is aangegeven wie bij de ontwikkeling en uitvoering betrokken zijn en hoe de financiering is geregeld.

Overigens is niet al het beleid van cultuur, welzijn en zorg in dit actieprogramma opgenomen. Het gaat immers om een gefaseerde ombuiging van beleid. We nemen ons voor aan het eind van deze budgetperiode een totaaloverzicht te geven van alle beleidsplannen voor cultuur, welzijn en zorg.

Ter informatie wijzen wij u er nog op dat dit najaar nog een nadere uitwerking van het Actieprogramma cultuurbereik (statenstuk 795a) volgt, waarvan overigens nu al onderdelen zijn terug te vinden in het voorliggende Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2002.

Advies

1. Instemmen met de inhoud van bijgevoegd actieprogramma, zijnde een eerste uitwerking van de prioritaire beleidsthema's uit de nota Schaduwen vooruit.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Voor de afzonderlijke actiepunten zijn te realiseren producten en beoogde maatschappelijke effecten geformuleerd.

Argumenten

- 1.1. *Dit actieprogramma is een uitwerking van de door u vastgestelde nota Schaduwen vooruit.*
- 1.2. *Met de uitwerking van dit actieprogramma wordt een start gemaakt met het voorgestane vraaggestuurde en resultaatgerichte beleid.*

Uitvoering

Tijdsplanning

2002-2004.

Financiën

Uit het budget: Hoofdfunctie 8, Welzijn van de begroting 2002-2004.

Monitoring en evaluatie

Jaarlijks, ingaande 2003, zal over de resultaten worden gerapporteerd.

Extern betrokkenen

Rijksoverheid, gemeenten en provinciale instellingen en organisaties.

Communicatie

Betrokkenen krijgen een vastgesteld actieprogramma toegezonden.

Bijlagen

Geen.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 28 mei 2001

Kenmerk: 21/6.9/2001004583

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

H. Rappa-Velt, griffier

ga.coll.

Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2002

PROVINCIE DRENTHE

ACTIEPROGRAMMA CULTUUR, WELZIJN EN ZORG 2002

Mei 2001

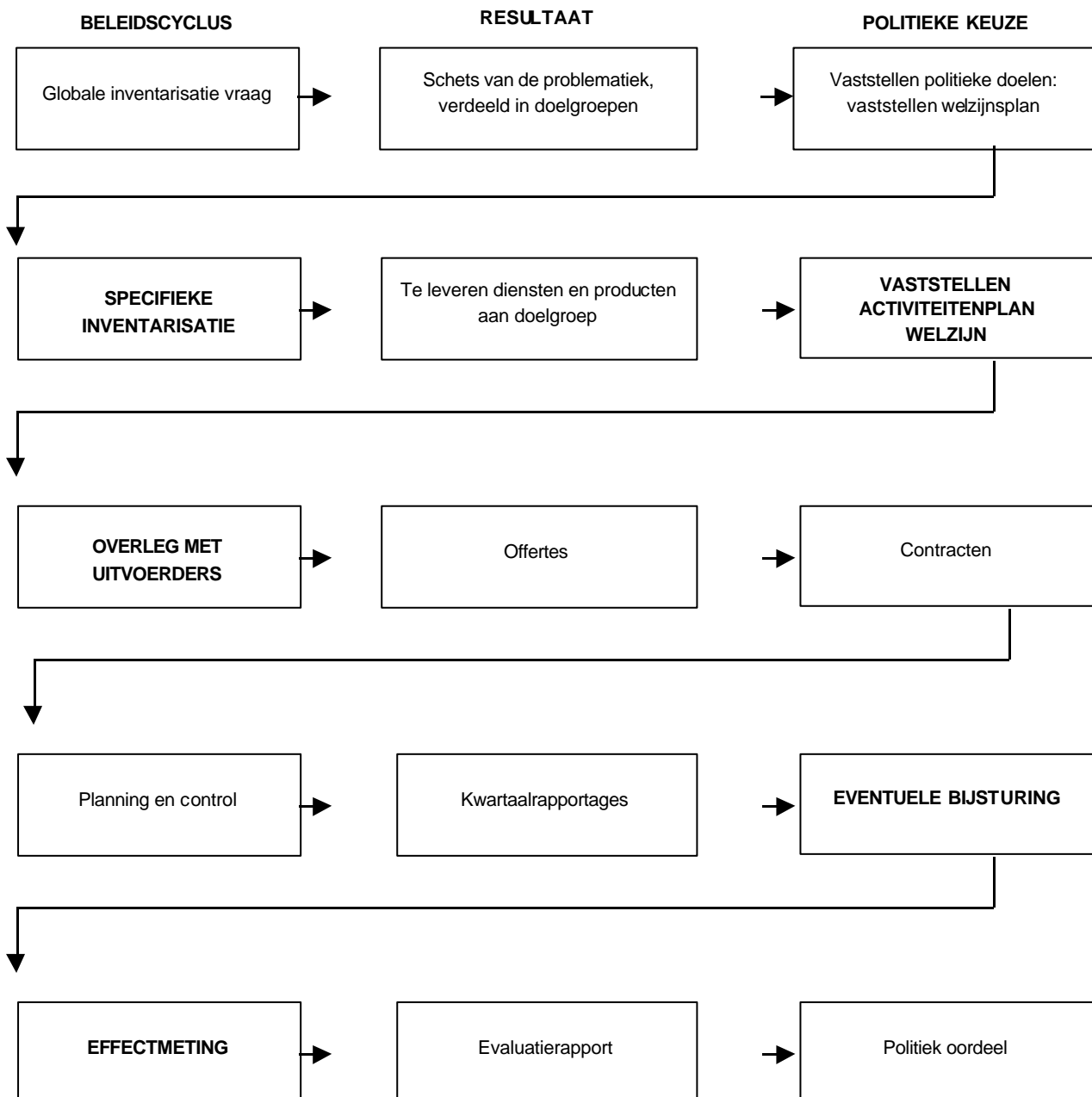
INHOUD

1.	INLEIDING	5
1.1.	Project Evaluatie en herijking van provinciaal beleid voor cultuur, welzijn en zorg	6
1.2.	Evaluatie	6
1.3.	Contourennota Schaduwen vooruit	6
1.4.	Actieprogramma 2002	7
2.	OUDEREN	9
2.1.	Beleidsvoornemens	9
2.2.	Actiepunten	9
3.	VRIJWILLIGERS	13
3.1.	Beleidsvoornemens	13
3.2.	Actiepunten vrijwilligerswerk	13
3.3.	Actiepunten mantelzorg	16
4.	JEUGD	19
4.1.	Beleidsvoornemens	19
4.2.	Actiepunten	19
5.	INTERCULTURALISATIE	23
5.1.	Beleidsvoornemens	23
5.2.	Actiepunten	23
	AFKORTINGENLIJST	28

1. INLEIDING

In vogelvlucht nemen we u mee in de recente geschiedenis van het project Evaluatie en herijking van provinciaal beleid voor cultuur, welzijn en zorg. Ook het schematisch overzicht uit de nota Schaduwen vooruit maakt zichtbaar welke stappen zijn gezet en waar wij momenteel zijn in de beleidscyclus.

Volgens het schematisch overzicht zijn we toe aan het vaststellen van het Activiteitenplan welzijn, door ons Actieprogramma cultuur, welzijn en zorg 2002 genoemd.

1.1. Project Evaluatie en herijking van provinciaal beleid voor cultuur, welzijn en zorg

In september 1999 is het project Evaluatie en herijking van provinciaal beleid voor cultuur, welzijn en zorg van start gegaan. Het project bestaat uit drie fasen.

In de eerste fase is een toekomstgerichte evaluatie van het Provinciaal welzijnsplan 1997-2000 uitgevoerd. In maart 2000 verscheen het rapport Regie en Resultaat, op weg naar een politiek gestuurd beleid voor cultuur, welzijn en zorg in de provincie Drenthe.

De tweede fase bestaat uit het herijken en opnieuw vormgeven van beleid, ofwel het ontwerpen van de contouren voor een nieuw cultuur-, welzijn- en zorgbeleid voor de periode 2001-2004. Die contouren zijn vastgelegd in de nota Schaduwen vooruit.

De huidige fase is gericht op operationalisering en uitwerking van de contouren in de vorm van een actieprogramma. Dit actieprogramma wordt hierbij aan u voorgelegd. Het gehele project evaluatie en herijking is op interactieve wijze uitgevoerd waarbij vele partners (gemeenten, politici en instellingen) actief zijn betrokken.

1.2. Evaluatie

De evaluatie is de eerste fase van het project en is uitgevoerd door het Centrum voor Arbeid en Beleid (CAB) te Groningen. Er is gekozen voor een toekomstgerichte evaluatie, dat wil zeggen dat evaluatieonderzoek is verricht naar het welzijnsbeleid in de periode 1997-2000 maar dat het onderzoek tegelijkertijd input moest leveren voor de uitgangspunten van het beleid in de nieuwe budgetperiode 2001-2004. Het onderzoek resulteerde in aanbevelingen die het provinciaal bestuur in staat stellen in de nieuwe budgetperiode sturing te geven aan de gewenste maar nog niet gerealiseerde beleidsombuiging.

Meer expliciet zijn de aanbevelingen gericht op:

- de aansturing door en de (regie)rol van de provincie in het welzijnsbeleid
- de interactie en afstemming met gemeenten
- de effectiviteit van het provinciale welzijnsbeleid en van (een kwalitatief goede en resultaatgerichte) uitvoering daarvan door de gesubsidieerde instellingen
- de door de politiek-bestuurlijke kaders gewenste grotere mate van flexibiliteit in de subsidiëring teneinde te komen tot een snelle, efficiënte en resultaatgerichte aanpak van breed onderkende sociaal-maatschappelijke problemen

1.3. Contourennota Schaduwen vooruit

De contourennota Schaduwen vooruit is een goede mix tussen de aanbevelingen uit het evaluatierapport en de speerpunten uit het bestuursprogramma Besturen in Balans. In de nota, die in december 2000 door provinciale staten is vastgesteld, is samenhang en samenwerking tussen de drie beleidssectoren als vertrekpunt genomen. Met Schaduwen vooruit wordt de gewenste ombuiging van beleid voor cultuur, welzijn en zorg gepresenteerd, een vernieuwde werkwijze waarbij sturen op vraag en resultaat, meer samenwerking met gemeenten en stellen van kwaliteitseisen centraal staan.

De gewenste ombuiging is een gefaseerd meerjarig veranderingsproces, waarbij de jaarlijkse actieprogramma's de nieuwe wijze van werken geleidelijk zichtbaar maken.

In Schaduwen vooruit staan vijf uitgangspunten:

- vernieuwing en meer samenhang in het voorzieningenpatroon
- het versterken van de leefbaarheid van stad en platteland
- het versterken van de rol van burgers en organisaties
- het stimuleren van een interculturele aanpak
- het verbeteren van de afstemming tussen zorg en welzijn

Deze uitgangspunten zijn voorzien van prioritaire doelgroepen (jeugdigen, ouderen, gehandicapten, vrijwilligers en minderheden) en voor deze doelgroepen zijn concrete

beleidsvoornemens geformuleerd. Beleidsvoornemens aan de hand waarvan de gewenste ombuiging mogelijk wordt.

Op verzoek van provinciale staten is aan het CAB gevraagd de 27 beleidsvoornemens voor te leggen aan een breed publiek (gemeenten, instellingen en belangenverenigingen). Dit snelle en globale onderzoek (quickscan) heeft geresulteerd in vier beleidsthema's. Deze beleidsthema's zijn in maart 2001 voorgelegd aan de Statencommissie Cultuur en Welzijn in de notitie Uitvoering eerste fase nieuw beleid cultuur, welzijn en zorg, waarna ze zijn uitgewerkt in het Actieprogramma 2002. In het voorjaar van 2002 zullen de resterende voornemens uit Schaduwen vooruit opnieuw worden voorgelegd ten behoeve van het Actieprogramma 2003 en zo verder. Tegelijk nemen we de ervaringen in de praktijk mee om het gewenste beleid zo optimaal mogelijk te maken. Een tussentijdse stand van zaken, elk najaar, is gewenst en wordt gekoppeld aan de jaarlijkse beleidscyclus van het provinciaal uitvoeringsprogramma.

Niet al het beleid van cultuur, welzijn en zorg is in dit actieprogramma opgenomen; het gaat immers om een gefaseerde ombuiging van beleid. We nemen ons voor aan het eind van deze budgetperiode een totaaloverzicht te geven van alle beleidsplannen voor cultuur, welzijn en zorg.

1.4. Actieprogramma 2002

Dit Actieprogramma 2002 is een eerste uitwerking van vier prioritaire beleidsthema's uit de nota Schaduwen Vooruit (ouderen, vrijwilligers, jeugd en interculturalisatie) en van de geselecteerde beleidsvoornemens uit de notitie Uitvoering eerste fase nieuw beleid cultuur, welzijn en zorg.

De genoemde beleidsvoornemens zijn vertaald in actiepunten, waarbij bij iedere actie is aangegeven wie bij de ontwikkeling en uitvoering betrokken zijn en hoe de financiering is geregeld. Een aantal acties is al gestart en sommige hebben een doorloop tot 2004.

Dit actieprogramma is een uitwerking van nieuw beleid en waar mogelijk is een verbinding gelegd met bestaand beleid. In de werkplannen van de gesubsidieerde instellingen voor de periode 2002-2004 wordt zichtbaar op welke wijze de projecten worden uitgevoerd. De financiering van het merendeel van de projecten vindt zoveel mogelijk budgettair neutraal plaats. Zowel de budgetten van de gesubsidieerde instellingen als de subsidieregelingen binnen de Productgroep Cultuur en Welzijn (CW) zijn hiervoor beschikbaar. Sommige acties vereisen eenmalige of structurele investeringen. Deze zijn of worden via afzonderlijke voorstellen aan de staten voorgelegd.

2. OUDEREN

2.1. Beleidsvoornemens

- Voorzieningen en diensten moeten in de directe leefomgeving van ouderen worden aangeboden. Het instandhouden van basisvoorzieningen in kleine dorpen wordt daarbij door ons nagestreefd.
- Sociaal isolement ligt voor ouderen op de loer. Er moeten projecten ontwikkeld worden die deelname van ouderen aan het maatschappelijk verkeer vergroten.
- Het gebruik van nieuwe media door ouderen zoals Internet moet door de provincie gestimuleerd worden.

De vorenstaande speerpunten van beleid zijn vertaald in 4 projectvoorstellen. Als provincie moeten we weten wat er allemaal speelt op het brede terrein van cultuur, zorg en welzijn inzake de doelgroep Ouderen. Dit is een voorwaarde om innovatie, nieuw beleid en meer en betere projecten tot stand te brengen. De projectvoorstellen sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande initiatieven, ze hebben elk zowel een onderzoeks- als een uitvoeringsgedeelte en geven invulling aan de provinciale regierol zoals vertaald in de Regiovisie verpleging en verzorging.

2.2. Actiepunten

1. *Voorzieningen en diensten voor ouderen*

Doel van het project is om in de directe leefomgeving van ouderen nieuwe initiatieven tot stand te brengen die de deelname van ouderen aan maatschappelijk verkeer en hun zelfstandigheid vergroten.

Om inzicht te krijgen in voorzieningen en diensten waaraan ouderen behoefte hebben, is het noodzakelijk een goed beeld te hebben van actuele diensten en voorzieningen. Op dit moment gebeurt er al veel: project Afstemming zorg en welzijn, informatievoorziening, educatie, activering, bewegen, hospices, vervoer, wonen en leefomgeving.

Dit project sluit aan bij de aanbevelingen in de Regiovisie verpleging en verzorging.

Het project bestaat uit 2 onderdelen.

1. Een onderzoek naar voorzieningen en diensten voor ouderen, waarin de reeds vergaarde kennis wordt aangevuld, en het uitvoeren van een trendanalyse. Gezien de vergrijzing is er een verwachte toename van de vraag naar voorzieningen en diensten voor ouderen.
2. Uitwisseling van kennis en ervaring stimuleren, zodat meer projecten worden gegenereerd en projecten beter op elkaar worden afgestemd.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, provinciale zorg- of welzijnsinstelling, gemeenten, instellingen/organisaties die projecten ontwikkelen voor een beter(e) voorzieningenniveau/dienstverlening, ouderen (en andere groepen burgers).

Financiering: Subsidieregeling integraal ouderenbeleid, betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

2. Multifunctionele zorg- en dienstencentra

Het voorzieningenniveau op het platteland gaat achteruit. Daar worden met name de minder mobiele mensen (onder andere ouderen) het slachtoffer van. Oplossingen liggen in de sfeer van bundeling van krachten en samenwerking tussen uiteenlopende voorzieningen op het platteland, in regionale servicecentra of multifunctionele zorg- en dienstencentra. Het gaat dan om voorzieningen en diensten op een veel breder terrein dan alleen zorg en welzijn voor ouderen, zoals cultuur, recreatie, sport, postkantoor, dorpshuizen en winkelvoorzieningen.

In het kader van het INTERREG-II-C-project Rural Service Centres maken de drie noordelijke provincies een inventarisatie van de variatie van projecten op dit gebied. Deze inventarisatie heeft met name kennisuitwisseling tot doel. De kennis wordt gebruikt voor het uitwerken van een voorstel voor het nieuwe INTERREG-III-programma (ingående 1 oktober 2001). Het is de bedoeling dat door activering van nieuwe initiatieven, het bieden van ondersteuning bij de uitwerking van projectvoorstellen en cofinanciering van investeringen in Drenthe zowel in 2002 als 2003 drie multifunctionele centra worden opgezet.

Dit project sluit aan op het programma voor 2001 voor multifunctionele zorg- en dienstencentra in Drenthe waarvoor provinciale staten f 300.000,--/€ 136.134,06¹ hebben gereserveerd.

Gedeputeerde staten geven dit najaar uitvoering aan dit besluit.

Betrokkenen: provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, gemeenten (gemeente Aa en Hunze is reeds actief), DBF en andere instellingen die ervaring hebben met procesbegeleiding, (locale) instellingen en initiatiefgroepen die een multifunctioneel zorg- en dienstencentrum willen opzetten, de lokale bevolking.

Financiering: f 15.060.000,--/€ 6.833.930,-- budget INTERREG III en de hiermee gepaard gaande gemeentelijke en provinciale cofinanciering onder voorbehoud.

3. Stimulering gebruik nieuwe media door ouderen

De ontwikkelingen in de nieuwe media leveren mogelijkheden om voorzieningen en diensten voor ouderen bereikbaar te houden: steeds meer informatie maar ook diensten kunnen vanuit huis opgevraagd worden, werken en leren kan op afstand, men kan nieuwe sociale contacten aangaan en onderhouden. Echter, ouderen zijn vaak nog niet bekend met de mogelijkheden en nog niet vertrouwd met het gebruik van de nieuwe media. Er zijn al veel initiatieven (geweest) om dit te doorbreken.

Doel van dit project is het krijgen van een beter overzicht over het brede scala van projecten en daardoor te komen tot meer kennisuitwisseling en het genereren van nieuwe, goed op de vraag en mogelijkheden afgestemde, projecten.

Betrokkenen: uitvoeren onderzoek/inventarisatie: onderzoeksbureau en gemeenten uitvoeren nieuwe initiatieven: Provinciale Bibliotheekcentrale (PBC), Senior Web, Computerclub Drenthe, instellingen actief op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT), Humanitas, ouderenbonden welzijnsinstellingen, ouderen.

Financiering: Subsidieregeling integraal ouderenbeleid, Subsidieregeling welzijn, Bibliotheekplan, betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

¹ Het in dit schrijven opgenomen bedrag in euro's is bedoeld als gewenningsinformatie. Hieraan kunnen geen rechten ontleend worden.

3a. *Mobiele knoppenwinkel/bus/start 2001*

Het geven van voorlichting en advies aan vooral oudere mensen bij het omgaan met huishoudelijke en aanverwante apparatuur zoals radio, TV, video, telefoongeheugen, magnetron en dergelijke. Met name ouderen weten vaak nieuwe apparatuur niet te bedienen, hetgeen invloed heeft op het zelfstandig functioneren. Een mobiele knoppenwinkel beoogt voor deze ouderen een demonstratiestand te zijn.

Naast demonstratie en instructie verzorgt de mobiele knoppenwinkel de vertaling tot leesbare, begrijpelijke gebruiksaanwijzingen. Vrijwilligers geven instructies en voorlichting aan de hand van gebruiksaanwijzingen met als doel de gebruiker van de apparaten zelfstandig de handelingen te leren verrichten.

Betrokkenen: provinciale budgetinstellingen in samenwerking met instellingen in Groningen.

Financiering: f 160.000,-/€ 72.605,- voor 2 jaar Subsidieregeling integraal ouderenbeleid en externe fondsen.

3. VRIJWILLIGERS

3.1. Beleidsvoornemens

- Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn onmisbaar en moeten worden gestimuleerd.
- Het Jaar van de Vrijwilliger (2001) biedt mogelijkheden om vrijwilligers en hun verdiensten voor de samenleving in de schijnwerpers te zetten. De provincie zal initiatieven op dit terrein stimuleren en middelen daarvoor beschikbaar stellen.

Omdat vrijwilligerswerk en mantelzorg wezenlijk verschillend zijn, stellen wij voor hierin in het eerste beleidsvoornemen onderscheid te maken.

De gebruikelijke definitie voor vrijwilligerswerk luidt: werk in enig georganiseerd verband dat onbetaald en onverplicht verricht wordt ten behoeve van anderen of van de samenleving in het algemeen.

Mantelzorg wordt veelal onbetaald verricht, maar is lang niet altijd vrijwillig. Het is vaak een morele plicht. Mantelzorg vindt meestal in de relationele sfeer plaats ten behoeve van een partner, familielid of buur. Een mantelzorger is geen vrijwilliger, maar ook geen zorg-aanbieder. Beleid voor vrijwilligerswerk en mantelzorg moet naar onze mening dan ook niet geïntegreerd worden. In de uitwerking van het actieprogramma is dan ook gekozen voor een uitwerking vrijwilligerswerk en een uitwerking mantelzorg.

Provinciale initiatieven in het kader van het Jaar van de Vrijwilliger zijn al genomen, uitgevoerd en in ontwikkeling. Een belangrijk initiatief is de Tender Vrijwilligerswerk. Het voorstel hiervoor is op 30 mei 2001 ter vaststelling voorgelegd aan provinciale staten. Bij het statenstuk is een overzicht gevoegd van alle provinciale initiatieven in het kader van het jaar van de vrijwilliger.

3.2. Actiepunten vrijwilligerswerk

1. *Eenmalige compensatie overige instellingen*

In Schaduwen vooruit heeft vrijwilligerswerk een hoge prioriteit. Mede gelet op de jarenlange nullijn willen we de niet-geïndexeerde CWZ-instellingen, de zogenoemde overige subsidie-instellingen, een financiële compensatie verstrekken. Deze bestaat uit twee onderdelen.

1. In het Jaar van de Vrijwilliger een eenmalige verhoging van het subsidiebudget met 50%;
2. Met ingang van 2002 een jaarlijkse indexering van hun kosten voor activiteiten conform de Centraal Planbureau(CPB)-systematiek.

Betrokkenen: vrijwilligersorganisaties.

Financiering: eenmalige compensatie subsidies niet-geïndexeerde CWZ-instellingen en waarderingsubsidies f 297.711,--/€ 135.088,-- in de Voorjaarsnota 2001.

2. Provinciale steun bij lokaal sociaal beleid: IPO-VWS pilot vrijwilligerswerk/start 2001

Doel van het project is het creëren van een kennis- en ondersteuningsnetwerk voor vrijwilligers, vrijwilligerswerk en vrijwilligersorganisaties in Drenthe. Uitgangspunt hierbij zijn de behoeften die op lokaal niveau worden geformuleerd. Provinciale en landelijke instellingen zetten hun menskracht en methodieken in om aan die lokale behoeften te voldoen. De plattelandssituatie staat in Drenthe centraal.

Betrokkenen: gemeenten, vrijwilligersorganisaties, NOV/CPC, STAMM, Brede Overleggroep Kleine Dorpen (BOKD), vrijwilligers, Vrijwilligersvacaturebank Emmen en Vrijwilligerscentrale Assen.

Financiering: f 400.000,-/€ 453.780,- budget Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor een periode van vier jaar en f 450.000,-/€ 204.201,- budget betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

3. Ondersteuning van vrijwilligersbesturen van dorpshuizen en speelplaatsen

Vrijwillige bestuurders krijgen steeds grotere verantwoordelijkheden en moeten aan steeds hogere eisen voldoen, zoals managementkwaliteiten en kennis van veranderende wetgeving. Vaak hebben zij het gevoel daarin alleen te staan en daarmee wordt de drempel om zich als vrijwilliger in te zetten steeds hoger.

We willen het (praktische) beheer van dorpshuizen en speelplaatsen verbeteren, vrijwilligers ondersteunen, de deskundigheid bevorderen en de ondersteuningsnetwerken ten behoeve van vrijwilligers op gemeentelijk, provinciaal en uiteindelijk noordelijk niveau versterken.

Betrokkenen: bestuurders van dorpshuizen en speeltuinverenigingen, welzijnsinstellingen, gemeenten, de noordelijke zusterorganisaties van de steunpunten dorpshuizen en speeltuinwerk, de noordelijke kleine-kernenverenigingen, de provinciale steunfuncties, de landelijke organisaties voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie (NUSO), de BOKD en de drie noordelijke provincies.

Financiering: f 91.730,-/€ 41.625,- extern betrokkenen en provinciale bijdrage f 416.400,-/€ 188.954,- in de Voorjaarsnota 2001.

4. Werknemersvrijwilligerswerk/start 2001

De belangstelling bij bedrijven om zich meer te richten op de sociale omgeving groeit. Een uitingsvorm daarvan is het beschikbaar stellen van kennis of het inzetten van personeel ten gunste van het vrijwilligerswerk. Dit heet werknemersvrijwilligerswerk. Voordelen voor het bedrijfsleven zijn: imago versterking, loopbaanontwikkeling en teambuilding. Voordelen voor vrijwilligersorganisaties zijn mogelijkheden om het vrijwilligerspotentieel te vergroten en specifieke kennis en deskundigheid te verwerven. Met dit project willen we partnership tussen bedrijfsleven en vrijwilligersorganisaties onderzoeken en stimuleren.

Betrokkenen: vrijwilligersorganisaties, STAMM, bedrijven, NOV/CPC, Sintens, Kamer van Koophandel, Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM), werknemers en wergeversorganisaties.

Financiering: f 160.000,-/€ 72.604,- budget betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004, f 40.000,-/€ 18.151,- budget Ministerie van VWS en extern betrokkenen.

5. *Vrijwilligersprijs/start 2001*

Er is nog weinig aandacht voor de waardering van vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk heeft over het algemeen een weinig aantrekkelijk imago. Dit doet geen recht aan de waarde van het vrijwilligerswerk en de inzet van de vrijwilligers. Een vrijwilligersprijs heeft het doel vrijwilligerswerk in de schijnwerpers te zetten. Deze prijs wordt eens in de twee jaar uitgereikt. Elke prijsuitreiking krijgt een thema. Naast de feestelijkheden van de prijsuitreiking zelf wordt dit thema uitgediept in de vorm van een inhoudelijk onderdeel, bijvoorbeeld een werkconferentie. In 2001 is het thema Jongeren en Vrijwilligerswerk. De uitvoerende werkzaamheden van de prijsuitreiking worden door STAMM verricht. In het jaar dat geen prijs wordt uitgereikt reserveert STAMM tijd voor een project om het thema van de vrijwilligersprijs in het voorafgaande jaar uit te werken.

Betrokkenen: vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en STAMM.

Financiering: f 126.000,-/€ 57.176,- budget betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004, voor de financiële dekking van de vrijwilligersprijs 2003 zal een statenvoorstel worden gedaan.

6. *Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers*

De provincie Drenthe heeft sinds 1998 een Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers. Jaarlijks is f 100.000,-/€ 45.378,- beschikbaar voor deze regeling. De regeling is bedoeld voor scholing van vrijwilligers zodat deze hun vrijwilligerswerk beter kunnen doen. In de afgelopen 2 jaar is een aantal gebrekkigheden geconstateerd in de regeling, bijvoorbeeld:

- criteria zijn in moeilijke juridische taal geformuleerd;
- er is te weinig bekendheid bij gemeenten, provinciale instellingen en vrijwilligersorganisaties;
- criteria zijn niet voldoende afgebakend om in alle gevallen een subsidieaanvraag goed te kunnen beoordelen.

Wij willen de subsidieregeling verbeteren en meer publiciteit voor de regeling organiseren.

Betrokkenen: gemeenten, provinciale instellingen, vrijwilligers(organisaties) en lokaal welzijnswerk.

Financiering: f 10.000,-/€ 4.538,- budget Overige kosten Productgroep CW.

7. *Tender Vrijwilligerswerk/start 2001*

Tijdens de begrotingsbehandeling 2001 hebben provinciale staten besloten om in 2001 en 2002 f 250.000,-/€ 113.445,- extra te besteden aan vrijwilligerswerk en mantelzorg. Het bedrag is vervolgens verdeeld in f 200.000,-/€ 90.756,- voor vrijwilligerswerk en f 50.000,-/€ 22.689,- voor mantelzorg. Het is de bedoeling dat het geld voor vrijwilligerswerk in 2001 besteed wordt door middel van een openbare inschrijving (tender); besluit van provinciale staten van 30 mei 2001. De tender 2001 is gericht op activiteiten waarmee waardering voor vrijwilligers wordt getoond en op initiatieven van vrijwilligers die uitvoering verdienen.

Op basis van de evaluatie van de tender 2001 zal besloten worden over eventuele voortzetting in 2002.

Betrokkenen: gemeenten, vrijwilligers(organisaties), lokaal welzijnswerk en provinciale instellingen.

Financiering: f 200.000,-/€ 90756,- budget voor vrijwilligerswerk en f 10.000,-/€ 4.538,- budget overige kosten Productgroep CW.

3.3. Actiepunten mantelzorg

8. *Naar een Drents Platform Mantelzorgers/start 2001*

Het Drents Platform Mantelzorgers streeft naar een wettelijke en maatschappelijke erkenning van een gelijkwaardige positie als vierde partij en erkenning van de noden en rechten van de mantelzorger in het brede veld van de zorg. Een herkenbare partij voor provinciale en lokale overheid, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en indicatieorganen. Om dit te bereiken heeft het platform beleidsmatige en secretariële ondersteuning nodig, met name bij het opstellen van de verschillende beleidsdocumenten. Tevens zal in de loop van 2002 duidelijk moeten worden welke organisatievorm voor het Drents Platform Mantelzorgers de meest wenselijke is.

Betrokkenen: mantelzorgers, IVOM en Landelijke Organisatie Thuisverzorgers (LOT).

Financiering: f 18.175,--/€ 8.247,-- uit het budget voor mantelzorg en f 9.000,--/
€ 4.084,-- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

9. *Om de tafel met mantelzorg/start 2001*

Het aanbod van zorg en dienstverlening in de provincie Drenthe afstemmen op de behoefte van mantelzorgers.

Met dit project willen we de rol van de mantelzorger(s) als gesprekspartner meer inhoud geven, zodat in het aanbod van zorg en dienstverlening rekening gehouden wordt met de behoefte van de mantelzorger(s) aan ondersteuning en aan erkenning als gelijkwaardige gesprekspartner in de zorg.

Betrokkenen: mantelzorgers, zorgaanbieders, zorgverzekeraar, indicatieorganen en huisartsen.

Financiering: f 23.800,--/€ 10.800,-- budget voor de mantelzorg en f 72.000,--/
€ 32.672,-- budgetten deelnemende organisaties.

10. *Mantelzorg door jongeren*

Jonge mantelzorgers nemen een bijzondere positie in binnen de totale groep van mantelzorgers. Onderzocht zal worden hoe groot deze groep jonge mantelzorgers is, wat hun specifieke behoeften zijn en welk (zorgaanbod) daarop aansluit.

Betrokkenen: onderzoeksinstituut, GGD, gemeenten, contact- en steunpunten mantelzorg, IVOM, jeugdhulpverleningsinstellingen en scholen.

Financiering: f 50.000,--/€ 22.689,-- budget voor de mantelzorg en betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

11. *Ondersteuning contactpunten van mantelzorgers/start 2001*

In 1999 heeft het IVOM reeds een start gemaakt met het opzetten, ondersteunen en begeleiden van contactpunten voor mantelzorgers. Doel van dit project is te komen tot een dekkend netwerk van contactpunten mantelzorg. In beginsel wordt het op te zetten contactpunt ondersteund en begeleid door het IVOM, om vervolgens deze taak over te dragen aan lokale instellingen. Jaarlijks wordt een bijdrage geleverd aan de dag van de mantelzorg.

Betrokkenen: Steunpunten Mantelzorg, IVOM, RPCP, Icare Thuiszorg en LOT.

Financiering: f 100.000,--/€ 45.378,-- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

12. *Signalement 2001 Mantelzorg, uitwerking van de resultaten*

Het Signalement 2001 Mantelzorg wil aanzetten tot nadenken over de positie en toekomst van de mantelzorger. Het gaat om de positie van de mantelzorger als medehulpverlener en als medecliënt. In het signalement worden uitkomsten van een expertmeeting onder deskundigen in de mantelzorg verwerkt, evenals een aantal interviews met mantelzorgers over hun ervaringen en toekomstverwachtingen. In dit vervolgproject zullen de uitkomsten en aanbevelingen van het Signalement 2001 Mantelzorg moeten worden uitgewerkt.

Betrokkenen: mantelzorgers, experts, STAMM, onderzoeksbureau en LOT.

Financiering: f 87.500,--/€ 39.706,-- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

4. JEUGD

4.1. Beleidsvoornemens

- De provincie moet zich inzetten voor het verbeteren van onderwijs zodat onderwijsachterstanden worden voorkomen en een groter aanbod van hoger onderwijs in Drenthe wordt gerealiseerd.
- Provincie werkt samen met gemeenten en scholen aan een sluitende aanpak om vroegtijdige schoolverlating te voorkomen.
- Cultuureducatie wordt door de provincie gestimuleerd.
- De jeugd in Drenthe moet meer bewegen. De provincie heeft een taak in het stimuleren van sportbeoefening.

Vraaggestuurd werken staat centraal in de nota Schaduwen vooruit. In de praktijk blijkt het lastig om de gewone burger te bereiken en te betrekken bij onze beleidsontwikkeling. Om hierin verandering te brengen, willen we voor het onderdeel Jeugd - de jeugd heeft de toekomst - een aanzet geven. Het project Jeugdparticipatie is hiervan de uitwerking.

De invulling van het laatste beleidsvoornemen laat nog even op zich wachten. Dit wordt meegenomen in de nog op te stellen uitwerking van de Sportnota en bij de verdeling van de beschikbare middelen voor breedtesport.

4.2. Actiepunten

1. *Jeugdparticipatie*

In het kader van Jeugdbeleid in Ba(la)ns zijn afspraken gemaakt tussen Rijk, gemeenten en provincies om tot een gezamenlijk integraal jeugdbeleid te komen. Een van de vijf criteria daarvoor is participatie: beleid maken met jeugdigen en opvoeders.

Participatie van jeugdigen is een belangrijk middel om de stem van jeugdigen te kunnen horen en om daarmee invulling te kunnen geven aan vraaggestuurd werken.

Voorwaarde is dat jeugdigen weten en kunnen begrijpen wat er op het terrein van provinciaal jeugdbeleid aan de hand is. Om dit te bereiken wordt het volgende voorgesteld.

1. Provinciale voorstellen die raakvlakken hebben met de belevingswereld van jeugd en jongeren worden op een voor hen toegankelijk manier geschreven en vormgegeven.
2. De provincie zorgt er verder, op een actieve wijze, voor dat zulke voorstellen onder de aandacht van jeugdigen komen.
3. De provincie betreft jongeren actief bij haar beleid, zo mogelijk in aansluiting op gemeentelijk jeugdbeleid. Naast het meer inschakelen van de al bestaande provinciale Jongerenraad is het belangrijk naar andere, creatieve oplossingen te zoeken die jeugdigen aanspreken, zoals:
 - een interactieve website voor jeugdigen;
 - speciale nieuwsbulletins en/of een provinciale jongerenkrant;
 - manifestaties in het provinciehuis en dergelijke.

Betrokkenen: Jongerenraad, gemeenten en een op te richten werkgroep participatie.
Financiering: bij concretisering zal financiering in projectvorm plaatsvinden.

2. *Argonaut: aanpakken onderwijsachterstanden/start 2001*

Recente onderzoeken hebben uitgewezen dat er in Drenthe (net als in de provincies Groningen en Fryslân) sprake is van forse onderwijsachterstanden in het basisonderwijs ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De achterstanden laten zich vertalen in een beduidend lagere instroom in hogere vormen van voortgezet onderwijs (havo en vwo) en dientengevolge in een afwijkende deelname van jongeren aan hbo en universitair onderwijs. Een en ander betekent dat het onderwijs in Drenthe c.q. het Noorden onvoldoende hoger opgeleiden aflevert om Kompas-doelstellingen, zoals het aantrekken van schone, technologisch hoogwaardige bedrijvigheid, te realiseren. Teneinde het scholingsniveau van jongeren te verhogen is door Onderwijs Voorrangs Bureau Drenthe (OVB), de Schooladvies- en Begeleidingsdienst Drenthe (SABD) en de PABO's van de Hogeschool Drenthe een blauwdruk voor een project opgesteld dat gericht is op verbetering van het instructiegedrag van leerkrachten in het basisonderwijs.

Betrokkenen: SABD, OVB en PABO's Hogeschool Drenthe.
Financiering: nascholingsbudget basisscholen, provinciale bijdrage f 465.000,-/
€ 211.000,- Voorjaarsnota 2001.

3. *Sluitende aanpak ter voorkoming van vroegtijdig schoolverlaten*

Op verschillende fronten wordt er hard gewerkt aan een sluitende aanpak. In diverse gemeenten bestaan er projecten om vroegtijdig schoolverlaten aan te pakken. De rol van de provincie is vooral om de totstandkoming van een sluitende aanpak van vroegtijdig schoolverlaten over de hele provincie te stimuleren, in aansluiting op het gemeentelijk beleid. Verder ligt er een relatie tussen vroegtijdig schoolverlaten en jeugdzorg waarvoor de provincie direct verantwoordelijk is. Jeugdzorg is daarom ook betrokken bij de diverse projecten op dit terrein. Een nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen en de toegangen tot de jeugdzorg is voor een succesvolle aanpak van vroegtijdig schoolverlaten eveneens van belang. Het onderzoek "Maatjes worden...?!" (STAMM, najaar 2000) biedt hiervoor een goede basis. Belangrijke aanbevelingen zijn onder meer: ondersteuning en scholing van leerkrachten bij sociaal-emotionele problematiek, betere signalering van gedragsproblemen, betere informatie en voorlichting over hulpverleningsmogelijkheden, betere samenwerking tussen onderwijs en toegangen tot de jeugdzorg.

De aanbevelingen zijn tot concrete actiepunten uitgewerkt en worden in de komende jaren tot uitvoering gebracht.

Betrokkenen: gemeenten, projecten voor vroegtijdig schoolverlaten, onderwijsinstellingen, jeugdzorg en arbeidsvoorziening.
Financiering: f 1.561.828,-/€ 708.727,- doeluitkering jeugdhulpverlening.

4. *Cultuur en school/start 2001*

De provinciale uitwerking van het Landelijk Actieplan Cultuurbereik (vastgelegd in statenstuk 795a) voorziet onder andere in het beleidsvoornemen "Het aantrekkelijker en diverser maken en het vergroten van het cultuuraanbod voor jongeren".

Een belangrijk project uit dit actieplan is het onderdeel Cultuur en school, dat zich richt op vorengenoemd beleidsvoornemen in het algemeen en op cultuureducatie in het bijzonder en dat bestaat uit drie onderdelen.

Intensiveren cultuur binnen het onderwijs

- verder invoeren Kunstmenu's (en podiumplannen) in het primair onderwijs
- invoeren cultuurtrajecten en CKV-dagen in het voortgezet onderwijs
- Jongeren Uitbureau Drenthe

Vergroten van de culturele mobiliteit

Kunst&Cultuur Drenthe (K&C) ontwikkelt in samenwerking met andere culturele instellingen een concreet plan om de culturele basisvoorzieningen van Drenthe binnen het Kunstmenu te kunnen bezoeken. Met als resultaat dat op den duur alle leerlingen van basisscholen in Drenthe culturele voorzieningen bezoeken.

Erfgoededucatie

Het Erfgoedhuis krijgt een educatieve medewerker die wordt ingezet voor de Kunstmenu's/cultuurtrajecten

Naast Cultuur en school is ook de doelstelling Cultuurbereik (versterken van de samenwerking tussen gezelschappen en podia/zoeken alternatieve podia) uit het actieplan van toepassing op jongeren. Hiervoor worden activiteiten voor en door jongeren georganiseerd, zoals "Cult buzz" van de gemeente Aa en Hunze, "Jeugdprojecten" van de gemeente Coevorden en de "Cultuurdag" van de gemeente Assen. Het "Verbeteren van de zichtbaarheid van het cultureel vermogen" uit het actieplan, door middel van bijvoorbeeld digitalisering (Internet), is een aspect dat ook voor jongeren van belang is.

Betrokkenen: K&C, Jongeren Uitbureau, scholen voor primair en voortgezet onderwijs, gemeenten, schouwburggen (Tamboer, Ogterop, Muzeval, Kolk), Drents Museum en Herinneringscentrum Westerbork.

Financiering: totaal f 500.000,--/€ 226.890,-- uit Actieprogramma cultuurbereik: Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW), provincie, gemeenten, onderwijsinstellingen en betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004.

5. INTERCULTURALISATIE

5.1. Beleidsvoornemens

De provincie stimuleert dat organisaties op het terrein van cultuur, welzijn en zorg in hun werkwijze, personeelsbeleid en communicatie beter inspelen op de toenemende verscheidenheid in de samenleving.

Conform Schaduwen vooruit is de doelstelling van het provinciale beleid voor interculturele ontwikkeling het bevorderen van de participatie en integratie van migranten in de (Drentse) samenleving en het versterken van het interculturele karakter van de Drentse samenleving.

Het provinciale beleid voor interculturele ontwikkeling heeft vier pijlers:

- interculturalisatie van overheidsorganisaties en maatschappelijke organisaties met name op het terrein van CWZ;
- het toerusten van mensen met de nodige kennis, houding, vaardigheden en netwerken om volwaardig te participeren;
- het bestrijden van achterstelling en discriminatie;
- het stimuleren, voeden en faciliteren van wisselingwerking, ontmoeting en het politieke en maatschappelijke debat.

Ontwikkelingen en initiatieven in het werkveld van de vier pijlers kunnen niet los van elkaar gezien worden, zij kunnen elkaar versterken en aanvullen. Dit houdt in dat de provincie parallel aan het vorengenoemde beleidsvoornemen beleidsproducten ontwikkelt ten behoeve van het werkveld van de drie andere pijlers.

5.2. Actiepunten

1. *Interculturalisatie van instellingen op het terrein van CWZ*

Onderzoek naar de demografische ontwikkeling van allochtone groepen in Drenthe en de stand van zaken op het gebied van interculturalisatie van CWZ-instellingen in Drenthe.

Het onderzoek dient inzicht te geven in:

1. Arbeidsmarktparticipatie en omvang van diverse allochtone groepen in Drenthe naar leeftijd, en sekse, en in vergelijking met de noordelijke provincies en de rest van Nederland. Het gaat hierbij om de situatie anno 2002 en de verwachte ontwikkeling in de komende 10 jaar.
2. Aanpak, ervaringen, resultaten, knelpunten en nieuwe initiatieven van provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties op het gebied van interculturalisatie.

De resultaten en conclusies van het onderzoek vormen een belangrijke basis voor het opzetten en uitvoeren van de andere deelprojecten, met name de pilots en het communicatieplan.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, Instituut voor Interculturele Ontwikkeling en gemeenten.

Financiering: f 80.000,-/€ 36.302,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

2. *Interculturalisatie provincie*

Door middel van een pilotproject wil de provincie een extra stimulans en kwaliteitsimpuls aan de uitvoering van haar intern (onder regie de Stafgroep Personeel en Organisatie (PO)) en extern (onder regie van de Productgroep CW) gerichte diversiteitsbeleid. Daarmee geeft ze tevens vorm aan haar voorbeeldrol. De provincie streeft hierbij naar samenwerking en uitwisseling met Drentse gemeenten.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, Instituut voor Interculturele Ontwikkeling, Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG), Arbeidsvoorziening Noord-Nederland, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: f 225.000,-/€ 34.033,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

3. *Pilot RTV Drenthe*

RTV-Drenthe heeft er in principe mee ingestemd, voorzover nog niet gerealiseerd, medewerking te verlenen aan een pilot gericht op:

1. het bereiken van ten minste evenredige vertegenwoordiging van allochtone en autochtone mannen en vrouwen in het bestuur, in het programmabeleidsbepalende orgaan en in het personeelsbestand van RTV Drenthe, als afspiegeling van de Drentse samenleving;
2. een intercultureel imago van RTV-Drenthe, dat wil zeggen RTV-Drenthe biedt voor diverse (potentiële) luisteraars- en kijkersgroepen een herkenbaar en nuttig programma-aanbod. Verder levert RTV-Drenthe vanuit haar journalistieke en maatschappelijke verantwoordelijkheid, zoals vastgelegd in de Mediawet, een constructieve bijdrage aan de vormgeving van de interculturele samenleving;
3. netwerkvorming rondom het thema interculturalisatie met regionale omroepen en relevante regionale, lokale en landelijke organisaties zoals het landelijke samenwerkingsverband van regionale omroepen (ROOS), Stichting Omroep Allochtonen (STOA), IPO etc.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, Instituut voor Interculturele Ontwikkeling, gemeenten, IPO, STOA, ROOS, Arbeidsvoorziening Noord-Nederland, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: f 225.000,-/€ 34.033,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

4. *Interculturalisatie van de jeugdzorg*

De opmaat voor het pilotproject Jeugdzorg Drenthe is reeds in 2000 gegeven.

Tijdens de expertmeeting van 19 september 2000 is een aantal knelpunten geformuleerd dat aangeeft waardoor allochtone jongeren en hun verzorgers/opvoeders niet bereikt worden.

Er is een plan van aanpak gemaakt om deze knelpunten op te lossen. De volgende drie thema's worden uitgewerkt: Personele problemen en organisatie, Methodiek (praktijk van de hulpverlening) en Vraag en aanbod.

Het project beoogt:

1. het tegemoetkomen aan de vraag van allochtone jongeren;
2. het bereiken van een evenredige vertegenwoordiging van allochtone mannen en vrouwen in het personeelsbestand en het bestuur van Jeugdzorg Drenthe;
3. een intercultureel imago van Jeugdzorg Drenthe, dat wil zeggen de hulp- en dienstverlening van Jeugdzorg Drenthe is in de ogen van allochtone jongeren en hun ouders/verzorgers toegankelijk en effectief. Verder levert Jeugdzorg Drenthe in de ogen van diverse maatschappelijke groepen, instellingen en gemeenten vanuit haar kerntaken en maatschappelijke verantwoordelijkheid een constructieve bijdrage aan de vormgeving van de interculturele samenleving;
4. netwerkvorming rondom het thema interculturalisatie van jeugdzorg met relevante landelijke en provinciale steunfuncties, IPO, maatschappelijke organisaties etc.

Betrokkenen: Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe (WOJD), Stichting Jeugdzorg Drenthe, STAMM c.q. het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling, VDG, Arbeidsvoorziening Noord-Nederland, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: f 225.000,-/€ 34.033,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

5. *VWS pilot Interculturalisatie vrijwilligerswerk/start 2001*

Doel van het project is:

1. het stimuleren van interculturalisatie bij bestaande vrijwilligersorganisaties en/of organisaties die met vrijwilligers werken;
2. het toepassen en nagaan van de bruikbaarheid van landelijk ontwikkelde methodieken;
3. het opzetten van een adequate ondersteuningsstructuur ten behoeve van interculturalisatie van het vrijwilligerswerk.

Betrokkenen: de gemeenten in Zuidwest-Drenthe (Hoogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden), Vrijwilligersorganisaties in Zuidwest-Drenthe, STAMM, Enova, steunfuncties minderheden c.q. het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling en Stichting Vrijwilligers Management.

Financiering: voor een periode van vier jaar f 400.000,-/€ 453.780,- budget Ministerie van VWS, overige financiering betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004

6. *Communicatieplan interculturalisatie 2002-2004*

Doel van het communicatieplan is:

1. vergroten van het actieve draagvlak voor interculturele ontwikkeling en interculturalisatie;
2. bundelen, het toegankelijk en bruikbaar maken van good practices in het beleid en de praktijk op het gebied van interculturalisatie in Drenthe en elders. Naast voorlichting, studiebijeenkomsten en publiciteit zijn de projectactiviteiten gericht op het tot stand brengen van een helpdesk met databank bij het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling.

Betrokkenen: onderzoeksbureau, het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling, gemeenten, extern adviesbureau met landelijke expertise en netwerken.

Financiering: f 150.000,-/€ 68.067,- betrokken provinciale instellingen Werkplan 2002-2004 en subsidieregelingen Productgroep CW.

BIJLAGE

AFKORTINGENLIJST

BOKD	Brede Overleggroep Kleine Dorpen
CAB	Centrum voor Arbeid en Beleid
CKV	culturele en kunstzinnige vorming
CPC	Community Partnership Consultants
CPB	Centraal Planbureau
CWZ	Cultuur, Welzijn en Zorg
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IPO	Interprovinciaal Overleg
IVOM	Instituut voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Ontwikkeling
K&C	Kunst&Cultuur Drenthe
LOT	Landelijke Organisatie Thuisverzorgers
NOM	Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij
NOV	Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk
NUSO	Landelijke Organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie
OCenW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OVb	Onderwijs Voorrangsbureau
pabo	pedagogische academie voor het basisonderwijs
PBc	Provinciale Bibliotheekcentrale
ROOS	Stichting Regionale Omroep, Overleg en Samenwerking
RPCP	Regionaal Patiënten-/Consumentenplatform
SABD	Schooladvies- en Begeleidingsdienst
STAMM	Staat voor Mens en Maatschappij
STOA	Stichting Omroep Allochtonen
VDG	Vereniging van Drentse Gemeenten
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WOJD	Werkmaatschappij Ontwikkeling Jeugdzorg Drenthe